

Lucian Blaga și pasiunea cărții

Galina MOSTOVIC,

șef catedră Științe Socio - Umanistice
Colegiul Pedagogic „Ion Creangă”

Cultura și civilizația unui popor strălucesc prin opera unor remarcabile personalități. Una dintre acestea este Lucian Blaga. Numele marelui cărturar se identifică cu valoroasa sa operă filozofică și literară, în primul rând, or, Lucian Blaga a fost și un talentat publicist, un bun diplomat, un apreciat profesor universitar, iar între anii 1951-1959, destinul a vrut ca Biblioteca Academiei, Filiala Cluj să-l aibă în calitate de bibliotecar – șef, apoi de director - adjunct.

Primul deceniu postbelic a fost una din cele mai negre perioade din viața filozofului și poetului Blaga, mai mult de zece ani a publicat doar arareori și numai traduceri. *Luntrea lui Caron*, unicul roman scris de Lucian Blaga în deceniul al șaselea, operă cu un vădit caracter memorialist, după cum îl apreciază criticul Mircea Vasilescu, vine cu multe mărturii relevante despre această perioadă: „Vreau să spun că o dată cu reforma radicală a învățământului superior, eliminarea mea din corpul didactic devenise inevitabilă. Prin grija noii obləduiri mi se găsi totuși o slujbă, care era socotită oarecum mai pe măsura puterilor mele. Și slujba ce mi se impuse fără a fi întrebat dacă îmi convine au nu era aceea de bibliotecar la vechea bibliotecă Batyaneum din Alba - Iulia”

Deși în realitate poetul a activat la o altă bibliotecă și în alt oraș, situația narată în roman este reală. Despre aceste timpuri, Teohar

Mihadaș, care l-a cunoscut prin anii 1955, mărturisea într-un interviu: „Părea un munte înzăpezit, în adîncul căruia întunericul plîngea cu ploi neauzite... Era trist, dar își purta cu demnitate tristețile; era șerpuit de neliniști, dar trecea calm și indiferent prin lume; muncit de viziuni funeste, dar abordînd seninătatea desăvîrșită și o, demnă de un înțelept dublat de un poet și de un nobil caracter, încredere în viață și omenire.”

Anii de după război, cînd în România a venit la putere regimul comunist prosovietic, au fost pentru mulți intelectuali vremuri de grele încercări. Protagonistul romanului *Luntrea lui Caron*, Alexe Creangă, într-o discuție cu un membru al biroului politic al Comitetului Central, îi spu-ne acestuia că nu i se mai editează cărțile, iar cele aflate în biblioteci au fost scoase de pe rafturi și închise în beciul scrierilor interzise și că chiar el, fiind bibliotecar, a fost nevoit să elimine propriile cărți. Această întîmplare, des-crisă de Blaga, varsă lumină asupra propriei sale situații din acești ani.

Caracterul său nobil și o atitudine cu totul deosebită față de carte, cultivată încă în casa părintească au făcut ca ilustrul om de cultură care a fost Blaga să se regăsească și în acest domeniu. Activînd la Biblioteca Academiei, Blaga muncește concomitent și la Secția de istorie literară și folclor a Academiei, Filiala Cluj. Retras într-o sală a Bibliotecii, ce semăna cu chilia unui pustnic, Blaga se consacră

studierii liricii populare românești, traduce, în metru original, *Faust* de Goethe, lucrează la un amplu studiu *Gîndirea filozofică românească în Transilvania* ș.a.

Ca bibliotecar - șef, apoi ca director – adjunct al Bibliotecii Academiei, Blaga contribuie la reorganizarea fondurilor de periodice, manuscrise și carte veche românească de la Blaj, studiază colecția de carte a lui Timofei Cipariu. Ca și personajul său Alexe Creangă, poetul însușește o nouă meserie, fără ca să fie încercat de „sentimentul de umilire și de jignire, care pe alții îi tulbură pînă la demoralizare, cînd se văd aduși în situații de atare natură ». O asemenea stare i-ar fi fost cu totul improprie autorului *Trilogiei culturii*, căci în ambianța stimulatorie a cărții se simțea bine încă de pe cînd era adolescent: „Toată iarna citisem poveri de cărți vechi și noi. În bibliotecă rămasă de la Tata, ca un alodiu spiritual destinat mie, mă așteptau operele complete ale lui Goethe, Schiller, Constantin Negruzzi, Alecsandri, Eminescu. În biblioteca satului se înșirau opere de-ale lui Caragiale, Odobescu, Sadoveanu, Goga, Iorga etc. Nu trebuia decît să aleg „și alegeam așa că nu mai rămînea rînd nezvîntat,” își amintea Blaga în *Hronicul și cîntecul vîrstelor*. Această sete neostoită de cunoaștere, această enormă capacitate de muncă nu l-au părăsi nici atunci cînd, se pare, îl abandonase inspirația pentru ani în șir. În perioada cînd a trebuit să-și cîștige pîinea cea de toate zilele, muncind meticulos printre rafturile de cărți, a dat dovadă și de o responsabilitate și conștiinciozitate exemplare, întocmind peste zece mii de fișe vizînd viața culturală a românilor reflectată în revistele apărute între anii 1839 - 1889, a muncit deosebit de mult la clasificarea pe materii a numeroaselor

volume de istorie veche, filozofie, istoria religiilor, filologie, astronomie ș.a.

În 1980, cercetătoarea Cornelia Gălătescu semna, în cadrul unei sesiuni științifice, un manuscris vizînd clasificarea decimală inițiată de americanul Melvi Dewey în 1876.

Textul se împarte în două părți distincte: *Expunere a dezvoltării clasificării decimale și Cîteva cuvinte despre structura clasificării*. Acest studiu constituie o certă contribuție la dezvoltarea bibliologiei. Deși Blaga nu a avut o pregătire specială, manuscrisul respectiv e o dovadă că a vrut „să dea și un contur teoretic preocupărilor sale practice bibliologice.”

De fapt, tot ce a făcut în „marea sa trecere” pe acest pămînt e marcat de semnul genialității. Și nu numai. E și o mărturie clară a unei tenacități deosebite, susținute de un crez: „Doamne, să nu mă lași niciodată să fiu mulțumit cu mine însumi”.

Bibliografie:

1. Blaga, Lucian, *Luntrea lui Caron*, București, Ed. Humanitas, 1990.
2. Blaga, Lucian, *Hronicul și cîntecul vîrstelor*, Chișinău, Ed. Humanitas, 1993.
3. Gibu, Onisifor. *Oameni între oameni*, București, Ed. Eminescu, 1990.
4. Gruia, B. Blaga inedit. Amintiri și documente, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1974.
5. Gălătescu, C. *Un manuscris inedit al lui Blaga* / Magazin bibliologic, nr. 4, 2002.
6. *Meridian Blaga*, (Comunicări prezentate la simpozioanele științifice anuale), Cluj, ED. Casa cărții de știință, 2002.
7. Mihu, A. *Miorița cultă a spiritualității românești*, București, ED. Viitorul românesc, 1995.
8. Secrieru, V. *Preocupări bibliologice în activitatea lui Lucian Blaga* / Magazin bibliologic, nr.4, 2002.
9. Stoica, I. *Informație și cultură*, București, Ed. Tehnică, 1997.
10. Opreșan, I. Lucian Blaga printre contemporani, București, Ed. Saeculum, 1995.
11. Vaida, M. *Pe urmele lui Lucian Blaga*, București, Ed. Sport - Turism, 1982.